

ZÁKLADNÍ INFORMACE O SPOLEČNÉ ČÁSTI MATURITNÍ ZKOUŠKY

Komplexní zkouška

Zkoušky ze všech zkušebních předmětů mají formu [didaktického testu](#). Výjimkou jsou pouze zkoušky z jazyků – z [českého jazyka a literatury](#) a [cizího jazyka](#). Ty mají charakter tzv. komplexní zkoušky bez ohledu na to, zda jde o zkoušku povinnou nebo nepovinnou.

Komplexní zkouška se skládá ze 3 dílčích zkoušek:

- **didaktického testu** (u cizích jazyků obsahuje dva subtesty – čtení a poslech),
- **písemné práce**,
- **ústní zkoušky**.

Důvodem této komplexnosti je potřeba:

- obsáhnout všechny klíčové součásti jazykových dovedností maturanta,
- vyhnout se riziku, že absence některé dovednostní složky při hodnocení následně povede ke snižování jejího významu při výuce.

Dílčí zkoušky konané formou písemné práce a didaktického testu jsou centrálně administrovány. To znamená, že mají centrálně stanovené zadání zkoušky a probíhají ve stejném termínu a podle stejné metodiky na všech školách v republice v rámci tzv. jednotného zkušebního schématu. Dílčí zkouška konaná formou ústní zkoušky se koná společně s ústními zkouškami profilové části maturity před zkušební maturitní komisí. Zkoušky konané v rámci jednotného zkušebního schématu probíhají v červnu, ústní zkouška před komisí v květnu. Volba úrovně obtížnosti se v případě komplexní zkoušky vztahuje na všechny tři její dílčí zkoušky!

Žák uspěje u komplexní zkoušky pouze tehdy, pokud úspěšně složí všechny tři její dílčí zkoušky. V případě, kdy u komplexní zkoušky neuspěje, opakuje při opravné zkoušce všechny dílčí zkoušky, tedy celou komplexní zkoušku.

Český jazyk a literatura

Český jazyk a literatura je zkušebním předmětem společné části maturitní zkoušky. Maturitní zkouška z českého jazyka a literatury je zkouškou komplexní – skládá se ze tří dílčích zkoušek:

- [ústní zkoušky](#),
- [didaktického testu](#),
- [písemné práce](#).

Každou dílčí zkouškou jsou ověřovány především ty znalosti a dovednosti, k jejichž ověření je příslušná forma dílčí zkoušky nejvhodnějším evaluačním (hodnotícím) nástrojem. Zároveň je tak minimalizováno nežádoucí překrývání působnosti jednotlivých dílčích zkoušek. K jistému průniku přitom musí docházet vždy, např. budeme-li vycházet z předpokladu, že ve všech třech dílčích zkouškách by mělo být požadováno spisovné vyjadřování, které je v souladu s jazykovými normami.

Každá z dílčích zkoušek se podílí na celkovém výsledku žáka jednou třetinou.

Poměr mezi dílčími zkouškami je tedy 1:1:1.

Pokud žák neuspěje v jedné nebo více dílčích zkouškách, neuspěl u celé zkoušky. V případě, že žák nevykoná úspěšně dílčí ústní zkoušku konanou v květnu, další dílčí zkoušky konané formou didaktického testu a písemné práce v příslušném termínu již nekoná. Jelikož se jedná o zkoušku povinnou, neuspěl tak ve společné části, a tím i u celé maturitní zkoušky. Opravnou zkoušku z českého jazyka a literatury koná v opravném termínu, a to ze všech tří dílčích zkoušek. Žák má právo pro opravnou zkoušku zvolit jinou úroveň obtížnosti zkoušky, než v jaké zkoušku konal v předchozím termínu.

Povinné i nepovinné zkoušky konají žáci již pouze v jedné úrovni obtížnosti, která odpovídá základní úrovni obtížnosti podle katalogů požadavků.

Požadavky k maturitní zkoušce jsou vymezeny příslušnými katalogy, tj.:

1. [katalog požadavků pro český jazyk a literaturu – základní úroveň obtížnosti](#),

Didaktický test

Didaktický test proběhne v rámci jednotného zkušebního schématu spolu s ostatními zkouškami společné části. V základní úrovni obtížnosti je mu vymezeno **60 minut**, ve vyšší 90 minut. Test je hodnocen centrálně – automatizovaně.

Didaktický test je tvořen uzavřenými testovými úlohami (s jednou správnou odpovědí). Testové úlohy mají různou bodovou hodnotu, žák přitom bodovou hodnotu jednotlivých úloh v testu zná. V průběhu testování není žákovi dovoleno používat žádné pomůcky.

Vyšší úroveň obtížnosti

Didaktický test je tvořen uzavřenými testovými úlohami (s jednou správnou odpovědí) a otevřenými úlohami se stručnou odpovědí. Testové úlohy mají různou bodovou hodnotu, žák přitom bodovou hodnotu jednotlivých úloh v testu zná. V průběhu testování není žákovi dovoleno používat žádné pomůcky.

Písemná práce

Písemná práce vytváří žákovi prostor pro to, aby mohl prokázat, že dokáže vytvořit ve svém mateřském jazyce smysluplný text.

Cílem písemné práce je ověřit, zda žák dokáže napsat souvislý, myšlenkově ucelený a strukturovaný text, zda se v něm dokáže vyjadřovat v souladu s jazykovými normami a zda umí funkčně nakládat s jazykovými prostředky. Důležité je také to, jak se žák dokáže orientovat v komunikační situaci nastolené v zadání písemné práce.

Koncepce písemné práce v rámci maturitní zkoušky navazuje na současnou tradici psaní maturitních písemných prací v českém prostředí, ale také s sebou přináší změny.

Podstatnou změnou je jednak to, že je písemná práce připravována ve dvou úrovních obtížnosti. Vychází se tak vstříc studentům, jejich studijnímu zaměření a jejich potřebám.

Změnou je také to, že písemná práce bude **zadávána centrálně** ministerstvem školství (MŠMT), což zajišťuje stejné podmínky pro všechny maturanty. Všichni žáci tak budou začínat na stejné startovní čáře.

Dále pak je rozšířena nabídka zadání, student si bude moci vybrat z **10 zadání**, což umožňuje alespoň částečnou oborovou cílenost. MŠMT vyhláší 10 tematicky různorodých zadání pro každou úroveň obtížnosti.

Pro vypracování práce je vymezen jiný čas, než tomu bylo dosud, a to **60 minut** pro základní úroveň obtížnosti a **90 minut** pro vyšší úroveň obtížnosti.

Ústní zkouška

Ústní zkouška je jednou z dílčích zkoušek z předmětu český jazyk a literatura a je zadávána formou tzv. pracovních listů. Předmětem ústní části zkoušky jsou praktické komunikační dovednosti a přiměřená analýza a interpretace uměleckého i neuměleckého textu, a to s využitím znalostí a dovedností získaných v průběhu studia na daném typu střední školy. Zkoušku žák koná s pracovním listem, který dostává až po vylosování zadání. Pracovní listy jsou podle školského zákona veřejně nepřístupnou informací (tzn., že budou zpřístupněny jen osobám, které jsou oprávněny se s nimi seznamovat).

Struktura zkoušky

Struktura ústní zkoušky se liší podle úrovně obtížnosti zkoušky.

Obecná struktura zkoušky **pro základní úroveň obtížnosti**:

1. charakteristika uměleckého textu (s využitím vědomostí získaných přečtením celého díla a s orientačním zasazením do literárněhistorického kontextu);
2. charakteristika neuměleckého textu.

Zadání zkoušky

Zadání dílčí ústní zkoušky se provádí formou pracovního listu. Pracovní list obsahuje:

1. výňatek uměleckého textu;
2. výňatek neuměleckého textu;
3. strukturu zkoušky.

Průběh zkoušky

Po vylosování maturitního zadání dostává žák od zkušební maturitní komise pracovní list, následuje 20minutová příprava „na potítku“. Vlastní ústní zkouška trvá 15 minut. Situace, že si dva žáci v jeden den vytáhnou stejnou knihu bezprostředně po sobě, nemůže nastat. Dané dílo totiž nemůže být v rámci jednoho dne vylosováno dvakrát, pro daný maturitní den je vyřazeno.

Cizí jazyk

Cizí jazyk je zkušební předmět zařazený do společné části maturitní zkoušky. Žák může z tohoto předmětu konat povinnou i nepovinnou zkoušku společné části maturitní zkoušky. V současné době je ve společné části nabízeno 5 cizích jazyků – anglický jazyk, francouzský jazyk, německý jazyk, španělský jazyk a ruský jazyk. Žák může zvolit pouze takový cizí jazyk, který je na škole vyučován. Podmínkou volby tedy není, zda příslušný žák volený cizí jazyk na střední škole sám studoval.

Zkoušky jsou připravovány a žákům nabízeny ve dvou úrovních obtížnosti, a to v základní a vyšší. Volba úrovně obtížnosti je na svobodném rozhodnutí žáka. Škola zajišťuje přípravu žáka na zkoušky minimálně v základní úrovni obtížnosti, a to ve všech zkušebních předmětech, z nichž lze konat povinné zkoušky.

Komplexní zkouška

Maturitní zkouška z cizího jazyka má ve společné části MZ vždy (bez ohledu na to, zda je konána jako zkouška povinná či nepovinná) charakter komplexní jazykové zkoušky, tzn., že se skládá ze tří povinných dílčích zkoušek:

1. didaktického testu
(obsahuje dva subtesty – poslech; čtení a jazyková kompetence)
2. písemné práce,
3. ústní zkoušky.

Váha jednotlivých dílčích zkoušek při výsledném hodnocení je 2 : 1 : 1.

Pokud žák neuspěje v jedné nebo více dílčích zkouškách, neuspěl u celé zkoušky. V případě zkoušky povinné neuspěl u společné části, a tím i u celé maturitní zkoušky. Poté musí opakovat celou komplexní zkoušku, tedy všechny dílčí zkoušky. Má ale možnost změnit svou původní volbu úrovně obtížnosti, tzn., že když si vybral vyšší úroveň obtížnosti a neuspěl, může si pro opravný termín zvolit úroveň základní.

Každá z dílčích zkoušek ověřuje jiné řečové dovednosti. Didaktickým testem jsou ve dvou samostatných subtestech ověřovány **řečové dovednosti receptivní** – poslech a čtení. Nad rámec řečových dovedností je v didaktickém testu ověřována **jazyková kompetence**. Formou písemné práce je ověřována **produktivní řečová dovednost** – písemný projev a ústní formou před maturitní komisí jsou ověřovány **produktivní řečové dovednosti** – ústní projev a interakce.